

God bestaat

Preek over Psalm 14:1

Te lezen: Psalm 14:1
Apeldoorn, 13 juli 1969

Op het ogenblik dobbert er ergens tussen Afrika en Zuid-Amerika een boot gemaakt van papyrusriet. In de krant hebt u er natuurlijk over gelezen. De Noorse onderzoeker Thor Heyerdahl heeft dit bootje gebouwd aan de hand van afbeeldingen over scheepvaart, die hij in de oude Egyptische piramiden aantrof. Met zijn tocht hoopt hij aannemelijk te maken, dat duizenden jaren geleden Egyptenaren op dezelfde manier naar Amerika zijn gevaren. Als deze onderneming zou slagen, zouden allerlei raadsels rond de grijze oudheid opgelost kunnen worden.

Zo zou er bijvoorbeeld een verklaring gevonden zijn voor het merkwaardige feit, dat de overblijfsels van de oude culturen in Zuid-Amerika zoveel doen denken aan het Egypte uit de tijd van de farao's. Maar volgens velen is deze tocht van Heyerdahl een dwaze onderneming. Wie waagt zijn leven nu in een rieten boot op de oceaan? Zij die het weten kunnen zien in Heyerdahl een mens met waandenkbeelden. Iemand die het gevoel voor de werkelijkheid kwijt is. Die de kwetsbaarheid van zo'n vaartuig van een paar duizend jaar geleden niet ziet. Die de hoogte van de golven niet serieus neemt. Die geen rekening houdt met verraderlijke zeestromingen en onverwachte orkanen. Een dwaas ziet de dingen niet meer zoals ze zijn. Hij is het gevoel voor de werkelijkheid kwijt.

De wereld heeft altijd dwaze mensen gekend. Mensen die hoofdschuddend werden nagekeken en waarvan men zei: 'Die heeft waandenkbeelden. Hij ziet ze vliegen. Hij staat niet meer met de beide benen op de grond. Hij is het gevoel voor de werkelijkheid kwijt.'

Zo woont er in ons land een man die bij hoog en bij laag beweert, dat de aarde zo plat is als een pannenkoek. In lezingen, artikelen en boeken bestrijdt hij de algemene overtuiging, dat de aarde een bol is. Laat hem foto's zien, genomen vanuit het heelal, waarop moeder aarde staat afgebeeld als een stuk van een voetbal. Hij zal het voor gezichtsbedrog verklaren. Leg hem de resultaten voor van wetenschappelijke experimenten die maar voor één conclusie ruimte laten, namelijk dat de aarde rond is. Hij zal ze niet serieus nemen. Een dwaas neemt de feiten nu eenmaal niet serieus. Een dwaas is het gevoel voor de werkelijkheid kwijt.

Wat lezen wij zojuist ook al weer in de Bijbel? 'Dwazen denken : Er is geen God.' Volgens de dichter van Psalm 14 is een mens die doet of er geen God is, iemand die niet met de beide benen op de grond staat. Een godloochenaar is dus iemand die de werkelijkheid niet serieus neemt, iemand die aan waandenkbeelden lijdt.

'Dwazen denken: Er is geen God.'

Dit is voor veel mensen de omgekeerde wereld. Dat er geen God is wordt juist als de hoogste wijsheid verkocht. Juist de mens die met de beide benen op de grond staat kan niet in God geloven. Werkelijkheidszin staat hoog genoteerd. U bent graag een realist. U loopt niet achter mistige ideeën aan, u laat u alleen door de nuchtere feiten leiden. Wat zijn de nuchtere feiten van deze wereld? Blader maar wat in de krant. Volgens het Rode Kruis zullen er binnenkort per dag in Biafra drieduizend mensen van honger sterven, als de voedseltransporten gestagneerd blijven. En even verder:

jonge man pleegde roofoverval op oude alleen wonende vrouw. En onder het stadsnieuws: kleuter van vier raakte tijdens het spelen te water. Een dokter kon slechts constateren, dat de levensgeesten geweken waren.

Wat zijn de nuchtere feiten van het leven? Luister maar eens naar wat de buurvrouw over de overbuurman weet te vertellen. Die heeft zijn vrouw en vier kinderen in de steek gelaten voor een typiste van het kantoor. En dat zat elke zondag tweemaal in de kerk!

Zo ziet de wereld er uit. Dit zijn de nuchtere feiten. Dit is de werkelijkheid van het leven. Wie kan nog in God geloven, die dit allemaal serieus neemt? Welke realist kan nog een plaatsje voor God open houden in zijn denken? Maar over dat realisme zijn we nog niet uitgepraat. Realisme is een modewoord, net als democratieën. En het is met modewoorden altijd oppassen. Er is meestal iets mee aan de hand.

Iedereen heeft het tegenwoordig over medezeggenschap, inspraak en democratie. Ik heb in Utrecht massabijeenkomsten meegemaakt, waar studenten discussieerden over democratisering van de universiteit. De democratie was er soms ver te zoeken. Figuren met de kwaliteiten van een volksmenner probeerden de zaal hun wil op te leggen. In naam van de democratie werden tegenstanders uitgejouwd en het spreken onmogelijk gemaakt.

Met dat woordje realisme is ook wat aan de hand. Een journalist mag zijn lezers geen zoete koek verkopen, maar moet hen de harde feiten onder ogen brengen.

Veel kranten zijn vergaarbakken van alle ellende en rottigheid die er in de wereld te vinden is. Er staat uitgebreid in te lezen hoe twee inbrekers een oude vrouw van haar spaargeld beroofden. Maar u leest niets of bijna niets over de man die een van zijn nieren afstond om een ander het leven te redden. Dat filmster X van haar derde man gescheiden is krijgt in de krant een half kolommetje. Maar dat uw oom en tante een gelukkig huwelijk hebben, krijgt geen letter.

In gesprekken tijdens de lunchpauze of op een verjaardagsvisite wordt het feit dat meneer A, een hele fijne man, in zaken niet te vertrouwen is, breed uitgesponnen. Maar er wordt gezwegen over dat familielid dat altijd voor een ander klaar staat. Of over die kennis die aan een ongeneeslijke ziekte lijdt en uit zijn geloof de kracht put om toch iemand te zijn bij wie je graag op bezoek komt.

De krant, de tv en de collega op het werk houden het u voor: mens dit is uw wereld! Dit is de werkelijkheid van het leven! Laat u niet voor de gek houden. Het is maar een stuk van de werkelijkheid. Een echte realist heeft zoveel gevoel voor de werkelijkheid, dat hij het realisme van de krant, de tv en van veel boeken kritisch bekijkt.

Er bestaat gelukkig méér aan werkelijkheid dan ons als het zogenaamde 'harde realisme' verkocht wordt. En lieden die je met zogenaamde 'harde feiten' proberen te overtroeven, verzwijgen meestal een hele rij andere feiten.

'Omdat ik zo'n geweldige realist ben, zeg ik bij mijzelf: "Er is geen God"'. Met permissie, dit is niet erg realistisch. 'Ik heb zo'n gevoel voor de werkelijkheid, dat ik niet in God kan geloven'. U houdt u kennelijk maar met een klein gedeelte van de werkelijkheid bezig. 'Ik sta te stevig met de beide benen op de grond om wat aan het geloof te kunnen doen'. Dat is het juist. U staat te veel op één plek. U moest eens gaan wandelen en goed om u heen kijken, want er is zoveel méér te beleven.

'Dwazen denken: Er is geen God.'

Als wij doen of God er niet is, lijden we aan waandenkbeelden. 'Meneer, hoe komt u er bij! Een van onze principes is juist, dat wij ons geen knollen voor citroenen laten verkopen. Wij zwichten alleen voor de nuchtere feiten. Bij ons moet je met bewijzen komen. En niemand heeft ons ooit het bestaan van God kunnen bewijzen.'

Er moeten bewijzen op tafel gelegd worden. Op school is meetkunde meestal niet zo'n populair vak. U kent de sommen uit het meetkundeboek. Gegeven, te bewijzen, en dan moet het bewijs komen. Je tekent heel nauwkeurig de driehoek die gegeven is en trekt daarin de zwaartelijnen. En dan maar heel scherp en logisch redeneren om te bewijzen dat de zwaartelijnen elkaar in één punt snijden. Op school ook altijd een hekel aan meetkunde gehad? Hekel of geen hekel, we krijgen er voor de rest van ons leven allemaal een tik van mee. We accepteren alleen maar wat bewezen kan worden. En bewijs nu maar eens dat God bestaat!

Ik ga dat niet proberen. Dit is nog nooit iemand gelukt en het zal mij ook niet lukken. Maar daarmee is de kous nog niet af. We moeten nog even doorpraten.

U houdt in het leven dus alleen rekening met dingen die je logisch kunt bewijzen. Twee maal twee is vier. Dat is voor u waarheid.

Hebt u wel eens op een mooie zomeravond op de top van een duin gezeten? En vol overgave gekeken hoe de zon als een vuurrode bol achter de horizon verdween? De zee lag rimpelloos als een zwarte spiegel aan uw voeten, hooghartig aangedaan door de uitslaande hemelbrand daarboven. De uitbundige gloed en de felle rode vegen werden warmer en dieper. Maar de spiegel was niet tot leven te brengen, zij werd zwarter en zwarter. Tenslotte gaf de zon het voor die avond op. Uitgeblust en met gedoofde kleuren zakte ze weg achter het westen dat het weer had gewonnen. Bent u na zo'n kijkspel wel eens heel stilletjes opgestaan en voorzichtig naar huis gelopen? Als een klein mens, die zijn leven ineens anders zag? De problemen waar u die dag over had lopen tobden kwamen u plotseling zo onwerkelijk voor. In die betovering van verheven rust schaamde u zich voor die ruzie van de afgelopen middag. Als u dit ooit beleefd hebt, moet u zich vreselijk hard gaan schamen. Want dit was allerminst nuchter en logisch. Werkelijk is toch alleen dat twee maal twee vier is? U laat zich toch alleen leiden door dingen die bewezen kunnen worden?

Wat hebt u zich door die ondergaande zon te pakken laten nemen! U wist toch wel beter! Steeds na 24 uur is de aarde een keer om zijn as gedraaid. En dat maakt op ons de indruk of de zon ondergaat. En dan treden allerlei lichteffecten op, die heel best te verklaren zijn. Heel gewoon. Om je daar nu zo door te laten beïnvloeden!

En dat was nog maar een zonsondergang. Het kan nog veel erger.

Waarom hebt u ooit maandenlang achter dat ene meisje aan gelopen? Wat hebt u zich uitgesloofd om haar een keer mee uit te krijgen. En wat was u die avond hypernervus!

Waarom probeerde u steeds bij die ene jongen op te vallen? Als hij u niet zag, was u de rest van de dag ongenietbaar. En toen hij eens een praatje met u maakte, voelde u zich in de zevende hemel. Nuchtere mensen moeten zich voor deze dingen schamen. Want het is toch helemaal niet logisch je leven door één bepaalde jongen of meisje zo te laten beïnvloeden? De wereld is vol aardige en misschien nog wel aardiger jongens of meisjes. Je ontmoet in het leven waarschijnlijk tientallen mensen met wie je eventueel gelukkig zou kunnen zijn. Waarom dan zoveel drukte om juist die ene? En overigens is het met de liefde helemaal maar een bedenkelijke zaak. Twee maal twee is toch vier? Werkelijk is toch alleen wat logisch aannemelijk gemaakt kan worden? Maar het klopt logisch toch niet, dat mensen houden van iemand die er niet zo geweldig aantrekkelijk uitziet? Of enkele onaangename karaktertrekken heeft? Of die... Zo zouden we nog tijden door kunnen gaan. Maar laten we hier stoppen. U hebt het wel begrepen.

Ik kan niet in God geloven, omdat hij niet te bewijzen is. U hebt niet langer het recht om dit te zeggen. Want u laat zich ieder ogenblik beïnvloeden door dingen die u niet

logisch verantwoord kunt. Het is zelfs zo, dat de dingen die het leven in zijn diepte bepalen, die er de kleur en het karakter aan geven, allemaal vallen buiten de sfeer van het strikte bewijs. Liefde en haat, vreugde en verdriet. Ze horen geen van alle in het vakje met het etiketje twee maal twee is vier.

We zijn zo graag realisten. Maar dat realisme van ons gaat mank. Het is mode om te hinken op het ene been van de ellende in Vietnam, de honger in Biafra en de man uit dorp X die zijn vrouw vergiftigde. Al hinkende verklaren we met geen mogelijkheid in God te kunnen geloven. Arme zielenpoten.

We hebben zoveel gevoel voor de werkelijkheid. Wie aan ons iets kwijt wil, moet met bewijzen op tafel komen. En niemand heeft ons ooit het bestaan van God kunnen bewijzen. Twee maal twee is vier. Maar deze werkelijkheid lijdt aan bloedarmoede. Mensen die in deze werkelijkheid leven zien er dan ook slecht en bleek uit. Ze worden nooit ontroerd, ze kunnen niet lief hebben, ze kunnen nooit blij zijn. Een computer kun je voeden met nuchter feitenmateriaal en nuchtere verbanden. Een mens die op dit dieet gezet wordt gaat dood.

Laten we één ding afspreken: iemand die met een beroep op de harde realiteit van de wereld verklaart niet in God te kunnen geloven, is een dwaas.

Iemand die meent dat er geen God is, omdat zijn bestaan nog nooit bewezen is, heeft een verminderd gevoel voor de werkelijkheid. Want de werkelijkheid is groter dan de zogenaamde harde realiteit en de logische bewijzen.

De dichter van psalm 14 zou deze preek met stijgende verbazing hebben aangehoord. Hij zou er versteld van hebben gestaan, dat er kennelijk mensen zijn die het bestaan van God in twijfel trekken.

‘Dwazen denken: Er is geen God.’ Een mens die in het leven geen rekening houdt met God is iemand die waandenkbeelden heeft. Wie niet naar God vraagt, wie zijn leven niet door hem laat bepalen, is het gevoel voor de werkelijkheid kwijt.

Dit was voor de dichter van psalm 14 geen punt. Een simpele ziel, die dichter?

Iemand die de werkelijkheid niet zag? Neen, het was zo’n grote realist, dat hij wist dat de werkelijkheid altijd groter is dan wij denken of beseffen.

De Bijbel zegt ons, dat God eenvoudig en vanzelfsprekend bij de werkelijkheid van het leven hoort. Even eenvoudig en vanzelfsprekend als liefde en vreugde bij de werkelijkheid van het leven horen. De wereld is niet af zonder God. Het leven zonder God is een incompleet leven. Daar kun je natuurlijk erg moeilijk over doen.

‘Als God bestaat verklaart u mij dan eens, dat er zoveel haat in de wereld bestaat, dat een kind van vier door een auto overreden wordt’. Maar daarmee bent u er niet. Want er is zoveel meer in het leven.

Je kunt een conferentie beleggen onder het motto: ‘Is God te bewijzen?’ Maar daarmee bent u er niet. Want er is meer aan werkelijkheid dan bewezen kan worden. God laat zich niet vastprikken op onze harde feiten. Hij laat zich niet bewijzen. Op deze manier komen we er niet.

De Bijbel draait de zaak dan ook precies om. Iemand die aan waandenkbeelden lijdt, loopt vroeg of laat tegen de lamp. Een mens die het gevoel voor de werkelijkheid kwijt is komt verkeerd terecht. Iemand die een stuk van de waarheid van het leven ontkent, komt bedrogen uit. Zo gaat het mis met een mens die doet of er geen God is. Net zoals het mis gaat met een mens die doet of er geen liefde en haat bestaan. Kijk maar om u heen, zegt de dichter van Psalm 14. Die dwazen die doen of er geen God is, bedrijven gruwelijke en afschuwelijke misdaden, er is niemand die goed doet.

Als je geen rekening met God houdt, gaat het mis, kom je verkeerd uit.

Kijk met deze gedachte in uw achterhoofd eens om u heen. Durf uw eigen leven nu

eens eerlijk onder de loep te nemen.

Waarom staan mensen en volkeren elkaar naar het leven? Zij lijden aan het waandenkbeeld dat alles in het leven afhangt van het bezitten van rijkdom en macht. Zij lijden aan bewustzijnsvernauwing. Zij hebben niet door dat alles in het leven ervan afhangt of je God kent en dient. Deze dwazen zijn dan ook tegen de lamp gelopen. En de wereld is vol afgunst, bedrog, ruzie en oorlog.

Hoe staat het met uw gevoel voor de werkelijkheid? Bent u misschien ook in allerlei conflicten en moeilijkheden terecht gekomen, omdat u zich gedroeg of uw leven afhing van dingen die tenslotte het leven niet bleken te kunnen geven? Of hebt u de werkelijkheid ontdekt in het leven met God?

Waarom zitten de spreekkamers van de psychiaters overvol? Men heeft geprobeerd de mensen hun zondegevoel uit het hoofd te praten. Schuldbesef tegenover God zou een ziekelijke inbeelding zijn. Een modern mens belijdt zijn zonden niet aan God, en vraagt hem niet om vergeving. Maar iemand die de werkelijkheid niet serieus neemt, die het leven niet op God betreft, komt bedrogen uit. En psychiaters hebben hun handen vol aan mensen die geestelijk in de knoop zijn geraakt.

Staat u met beide benen op de grond? Of lijdt u aan waandenkbeelden en probeert u uw zonde en schuld te verdringen? Wees realist. Leg uw leven open voor God. Laat u uw zonden vergeven. Laat uw leven reinigen door het bloed van Jezus Christus.

Waarom raken veel mensen die in persoonlijke moeilijkheden zijn gekomen verbitterd, of verslaafd aan de drank? Ze laten God buiten hun moeilijkheden en verdriet. Ze vechten hun problemen niet met God uit. Zij gaan niet met hem op de vuist, tot zij zich moe gevochten aan hem overgeven met de woorden: 'U bent mij te sterk en te wijs. In uw vaderarmen vind ik vrede.'

Je kunt je leven voor God toesluiten en verbitterd raken. Je kunt voor God vluchten in de alcohol. Maar als je God buiten de werkelijkheid van je leven houdt, kom je bedrogen uit. Want een dwaas stoot tenslotte zijn hoofd.

Bent u ten aanzien van uw moeilijkheden en verdriet een realist? Dat wil zeggen: vecht u het met God uit? Vindt u tenslotte vrede in het geloof in Hem?

Waarom neemt het gebruik van verdovende middelen tegenwoordig hand over hand toe? Jonge mensen proberen te ontsnappen aan de nuchtere koude zakelijkheid van deze wereld. Zij willen zich niet door God laten inspireren en zoeken de inspiratie in een tabletje. Zij willen hun verveling niet laten verdrijven door hun leven in dienst van God te stellen en vluchten in de droomwereld van de hasjiesj en lsd.

Wie God buiten de werkelijkheid van zijn leven houdt, komt bedrogen uit. Een dwaas stoot zijn hoofd.

Je gebruikt geen lsd, maar je bent op je twintigste het leven misschien al beu? Je hebt geen aardigheid aan een wereld waarin alles voor je geregeld wordt? Een leven waarin je zo weinig eigen initiatief kunt ontplooien en eigen verantwoordelijkheid mag dragen? Je gaat dood in een werkelijkheid die alleen door nuchtere feiten en telmachines bepaald wordt?

De werkelijkheid van je leven is dan ook niet compleet. Want je hebt God buiten gesloten. God wil jouw leven in zijn dienst nemen, wil je verantwoordelijkheid geven in zijn werk in deze wereld. Hij wil je erop uitsturen om die vriend, die in de knoei zit in zijn kracht werkelijk verder te helpen. Hij wil je gebruiken om nood te lenigen, om eenzaamheid te verbreken, om verdriet te stillen.

Wie zich door God in dienst laat nemen, verveelt zich niet meer. Voor hem wordt het leven een moeilijk maar boeiend avontuur, waarin je van de ene verrassing in de andere valt.

Hoe is het mogelijk, dat zelfs christenen jarenlang op voet van oorlog met elkaar kunnen leven? Komt dat omdat God niet bestaat? Neen, maar zelfs christenen kunnen dwazen zijn, mensen die de werkelijkheid van God niet serieus nemen. Mensen die doen of hij niet bestaat, of hij geen God van vergeving en verzoening is. Hoe grote realist bent u? Leeft u als teleurgesteld en verbitterd mens in de gemeente? Doe niet dwaas. Aanvaardt de realiteit van een God, die zijn liefde en vergeving in onze harten wil uitstorten. Laat u door hem met uw broeders en zusters verzoenen. 'Dwazen denken: Er is geen God.' En zij komen bedrogen uit.

God laat zich niet vangen in wat wij werkelijkheid noemen. God laat zich niet bewijzen. Hij bewijst zichzelf. Hij bewijst zichzelf aan de mens die zijn leven voor hem openstelt. Die hem zijn goddelijk werk in zijn leven laat doen.

Bestaat God? Op deze vraag zullen we nooit een antwoord krijgen, indien we op een afstand van hem over hem gaan discussiëren. Het is ermee als met de elektriciteit. Je kunt in een kring om een stopcontact gaan zitten en over het bestaan van elektriciteit gaan discussiëren. Alle argumenten voor en tegen worden tegen elkaar afgewogen. En je komt er niet uit. Totdat iemand zijn vingers in het stopcontact steekt en de schok voelt.

Zo zult u pas weten of er een God is, als u de handen naar hem uitstrekt en zegt: 'Doe aan mij wat in uw woord over u geschreven is. Hier zijn mijn zonden en vergeeft u ze. Hier is mijn verwerkt leven, inspireert u het. Hier zijn mijn problemen. Helpt u mij verder.'

De werkelijkheid van God is méér dan de werkelijkheid van de krantenkoppen. En de waarheid van Gods bestaan past niet in de waarheid van een logisch bewijs.

De werkelijkheid en de waarheid van God hebben te maken met het leven in al zijn rijkdom. Daarna kan de werkelijkheid van God alleen beleefd worden.

Wilt u weten wie God is? Lever hem uw leven uit.

Sta op en zeg tegen God: 'Hier ben ik. Neem mijn leven.' En u zult merken dat hij er is. Want u komt niet bedrogen uit.

Amen.